

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babes–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet	Magyar Néprajz és Antropológia Intézet
1.4 Szakterület	Kultúratudományok
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Néprajz

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	LLD1227 Történeti és kortárs mitológiák. Kalandozások textusokban és kontextusokban						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	dr. Czégényi Dóra, egyetemi adjunktus						
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Czégényi Dóra, egyetemi adjunktus						
2.4 Tanulmányi év	I.	2.5 Félév	2	2.6 Értékelés módja	Vizsga (V/E)	2.7 Tantárgy típusa	Sz (szak-) opcionális

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					8
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					15
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					6
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	33				
3.8 A félév össz-óraszám	75				
3.9 Kreditszám	3				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	• –
4.2 Kompetenciabeli	• –

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	- jelenlét (az előadásokon való részvétel) - infrastruktúra (terem, tábla, laptop, vetítő)
5.2. A szeminárium lebonyolításának feltételei	- jelenlét (a szemináriumokon való aktív részvétel) - infrastruktúra (terem, tábla, laptop, vetítő)

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	C2.1: kulturális tények és jelenségek elemzéséhez szükséges alapfogalmak, elméletek és módszerek ismerete és alkalmazása
	C2.2: kulturális tények leírása és értelmezése többszemponú kontextualizáción keresztül
	C2.4: kulturális tények elemzésében érvényesíthető szempontok előnyeinek és hátrányainak felmérése megfelelő kritériumok alkalmazásával
	C3.1: a szaktudás átadásában (ti. annak ismertetésére, kifejtésére) legalkalmasabbnak vélt eljárások felismerése, valamint alkalmazásuk sajátosságainak és következményeinek tudatosítása
	C4.1: az alapfogalmak, módszerek és elméletek (be)azonosítása, illetve meghatározása
Transzverzális kompetenciák	C4.2: a kutatási irányzatok és módszerek fontosságának felismerése, sajátosságainak beazonosítása a tudománytörténeti eredmények kontextusában
	CT1: szakmai feladatok kijelölt határidőn belüli hatékony és felelősségteljes teljesítése / megvalósítása a tudományos tevékenység etikai elveinek tiszteletben tartásával és a szakszerű hivatkozás szabályainak szigorú alkalmazásával
	CT2: csoporton belüli, illetve személyközi (interperszonális) kommunikációs készségek fejlesztése és a csoportmunka keretében felvállalható szerepek kialakítása

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A kurzus és a szeminárium tekintet a legjelentősebb mítoszelméletekre, ennek jegyében igyekeznek a szükséges kulcspozíciók, elméletek, modellek bemutatásával és (gyakorlatorientált) alkalmazhatóságával megismertetni a

	hallgatókat.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	• a szakterminológia és a különböző elméletek, irányzatok ismertetése, a rájuk vonatkozó tudnivalók elsajátíttatása • a mítoszkutatás történetének és módszertanának áttekintése, valamint a metodológiai alkalmazhatóság szemléltetése • a jelenkori kutatások összefüggéseinek (kritikai és összehasonlító) áttekintése • lehetséges kutatási témák felismertetése, beazonosítása és módszertani megközelíthetőségének megvitatása • a mítoszokról és a mitológiáról szóló szakszerű diskurzus megalapozása

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés (az <i>ahistorikusságról</i> és a <i>historikusságról</i>). • kérdésfelvetés: Korszzerűség-e az újszerűség? • fogalomértelmezés: (<i>h</i>)<i>story</i> – temporális és atemporális, történeti és kortárs, mítosz és mitológia	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés	- az előadásra kijelölt olvasmányok elolvasása kötelező;
2. A (rég és új) „kulcsfogalmak” interferenciájáról • mítosz(ok) és mitológiai(k) • idő- & tér-képek (mítikus, történelmi, mágikus, lokális)		segédeszköz: sokszorosított jegyzet, ill. vetített anyag
3. Tudás- és/vagy tudatforma: történelem, mítosz, mese (műfajok & funkciók) • kérdésfelvetés: Milyen értelemben létezik a mítosz? • a mítosz <i>meghatározása</i> (tudatforma, elbeszélő hagyomány, mágikus vezérlő, pszichológiai realitás, metanyelv, szemiotikai rendszer) • a mítosz <i>reprezentációs formái</i> (orális: archaikus epika, mese, monda, legenda; vizuális: képi és/vagy írott tárgyi megjelenítés) • a mítosz <i>funkciói</i> (metafizika, világmagyarázat, modellálás, legitímáció, szocializáció, kapcsolattartás a másik világgal, normatív, esztétikai, szórakoztató) • példa: a szirének & a sellők		
4. A mítosz kutatásának és értelmezésének története • szinoptikus áttekintés (az ókortól napjainkig)		
5. A ritualista mítoszerőtelmezés (Frazer)		
6. A funkcionalista mítoszerőtelmezés (Malinowski)		
7. A szociológiai iskola (Lévy-Bruhl, Durkheim)		
8. A hermeneutikai mítoszerőtelmezés (Eliade)		
9. A strukturalista mítoszerőtelmezés (Lévi Strauss)		
10. Az esztétikai mítoszerőtelmezés (Meletyinszkij)		
11. „(...) az ő képe (...) férfiúvá és asszonnyá teremté őket.” (1Móz 1,27) – a hétköznapiakban beazonosítható nőmítosz-töredékek – • az ember bibliai eredet- és teremtménymítosza (dualitás és/vagy dichotómia) • a sémák sűrűjében: női archetipusok (intuitív, érzékelő, érző, gondolkodó) • (szöveg)mintázatok nyomában: kultúrkörök és mítoszok • emlékezet, hagyományozás és típusalkotás: a tradicionális és a posztmodern női szereprepertoárok alakulástörténete • értékkódolás: sztereotípiák és előítéletek • játék az axiómákkal: a <i>nő nem férfi...</i> – „archesituáció”(?)		
12. A fémek mitológiája (alkímia) • az alkímia értelmezése, eredete • szimbolikus kategorizáció • a fémek humanizálása (szexualitás)		
13. Kortárs mítoszok • állandó mítoszelemek a modern mítoszokban (pl. hős-motívumok a sztárok életútjában, a vörös mítosz)		
14. A mítoszok alteritásáról összefoglalóan	interaktív tevékenység(ek) rendszerezés, rögzítés	
Kötelező könyvszeret BOHANNAN, Paul – GLAZER, Mark (szerk.): <i>Mérföldkövek a kulturális antropológiában</i> . (Második, javított kiadás. A magyar kiadást szerk. és lektorálta dr. Sárkány Mihály.) Panem, Budapest, 2006. DURKHEIM, Emile: <i>A vallási élet elemi formái. A totemisztikus rendszer Ausztráliában</i> . (Szakmailag lektorálta és az előszót írta: Vargyas Gábor. Ford. Vargyas Zoltán.) L'Harmattan, Budapest, 2003. http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/kt/vallasi-élet-elemi/adatok.html ELIADE, Mircea: <i>A szent és a profán. A vallási lényegről</i> . (Ford. Berényi Gábor. Mérleg.) Európa, Budapest, 2009. http://www.terebess.hu/keletkultinfo/profan1.html FRAZER, James George: <i>Az Aranyág</i> . (Második, javított kiadás. Vál. és az utószót írta Bodrogi Tibor. Ford. Bodrogi Tibor és Bónis György.) Osiris, Budapest, 2002. KIRK, Geoffrey Stephen: <i>A mítosz</i> . (Ford. Steiger Kornél.) Holnap, Budapest, 1995. LÉVI-STRAUSS, Claude: <i>Strukturalis antropológia I–II</i> . (Ford. Saly Noémi. Osiris tankönyvek.) Osiris, Budapest, 2001. MALINOWSKI, Bronislaw: <i>Baloma. Válogatott írások</i> . (Szerk., vál., az utószót és a jegyzeteket írta, a ford. ell. Bodrogi Tibor. Ford. Bónis György, Ecsedy Csaba.) Gondolat, Budapest, 1972. MELETYINSZKIJ, Jeleazar Mojszejevics: <i>A mítosz poétikája</i> . (Ford. Kovács Zoltán.) Gondolat, Budapest, 1985. SIMON Róbert: <i>Mircea Eliade alvilágjárása, avagy a kezdetek nosztalgiaja</i> . In: <i>Mircea Eliade: Vallási hiedelmek és eszmék története III</i> . (Második, javított kiadás. Osiris könyvtár.) Osiris, Budapest, 1998, 301–324. TOKAREV, Szergej Aleksandrovič (főszerk.): <i>Mitológiai Enciklopédia I–II</i> . (A magyar kiadást szerk.: Hoppál Mihály.) Gondolat, Budapest, 1998.		

Áttekintésre ajánlott

BOIA, Lucian (szerk.): *Miturile comunismului românesc*. Nemira, București, 1998.
 CASSIRER, Ernst: A modern politikai mítoszok technikája. In Zentai Violetta (szerk.): *Politikai antropológia*. Osiris, Budapest, 1997, 37–50.
 DUNDES, Alan (ed.): *Sacred Narrative. Readings in the Theory of Myth*. University of California Press, 1984.
 DUMEZIL, Georges: *Mítosz és eposz. Tanulmányok*. (A kötetet vál. és ford. Fridli Judit. Az utószót írta Hoppál Mihály.) Gondolat, Budapest, 1986.
 ELIADE, Mircea: *Aspecte ale mitului*. Univers, București, 1978.
 KERÉNYI Károly: Mi a mitológia? Bevezető tanulmány a homérosi himnuszok magyarázataihoz. In uő: *Mi a mitológia? Tanulmányok a homérosi himnuszokhoz*. Szépirodalmi, Budapest, 1988, 5–27. [Az 1939-es tanulmány 2007-ben digitalizált szövegváltozata: In S. Horváth Géza: *Irodalom és művelődéstörténeti alapproblematika*. Pannon Egyetemi Kiadó, 1971, 65–72. <http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/kt/irodalom/ch02s11.html>]
 LÁNG János: *A mitológia kezdetei. Az ősi népek elbeszélései*. Gondolat, Budapest, 1979.
 LOSZEV, Alekszej Fjodorovics: *A mítosz dialektikája*. (Felsőoktatási tankönyv. Ford. Goretity József.) Európa, Budapest, 2000.
 NAGY Olga: *A mítoszok nem halnak meg*. Holnap, Budapest, 1999, 140–181.
 RIES, Julien: *A mítosz az emberiség történetében*. Officina, Budapest, 2007.
 ROMÁN József: *Mítoszok könyve*. Gondolat, Budapest, 1963.
 STEBLIN-KAMENSKIJ, Mihail Ivanovič: *A mítosz*. (Az én világom.) Kozmosz, Budapest, 1985.
 STRENSKI, Ivan: *Four Theories of Myth in Twentieth-Century History: Cassirer, Eliade, Levi Strauss and Malinowski*. University of Iowa Press, 1987.
 SZEPES Erika: A mítosz: egy fogalom jelentésváltozásai. I–II. ESŐ 9(3). 2006. 67–92.; 9(4). 2006. 67–81. <http://www.esolap.hu/archive/entryView/800>, ill. <http://www.esolap.hu/archive/entryView/821>
 TRENCSENYI-WALDAFEL Imre: *Mitológia*. Gondolat, Budapest, 1963.

Opcionális

BAKTAY Ervin (vál., feldolg.): *Indiai regék és mondák. Válogatás a Mahábháratából és a Rámájánából*. Móra, Budapest, 1963. (További kiadások: 1977, 1979, 1986.)
 BIRTALAN Ágnes (vál., bev.): *Miért jön a nyárra tél? Mongol eredetmondák és mítoszok*. Terebess, Budapest, 1998. <http://mek.oszk.hu/00200/00226/html/>
 DOBROVITS Aladár – KÁKOSY László (feldolg.): *Egyiptomi és mezopotámiai regék és mondák*. (5. kiad.) Móra, Budapest, 2006, 73–131. [A korábbi, 1995-ös szövegkiadás 2009-es digitalizált változata: http://misoga1969.weebly.com/uploads/1/4/7/3/14731470/egyiptomi_s_mezopotamiai_regk_s_mondk.pdf]
 DOMOKOS Péter (összeáll.): *Finnugor regék és mondák*. (Ford. Bede Anna et al.) Móra, Budapest, 2002.
 DÖMÖTÖR Tekla (feldolg.): *Germán, kelta regék és mondák*. Móra, Budapest, 2001.
 GRAVES, Robert: *A görög mítoszok I–II*. (Második kiadás. Ford. Szijgyártó László et al. Pro Memoria.) Európa, Budapest, 1981.
 GRAVES, Robert – PATAI, Raphael: *Héber mítoszok. A genézis könyve*. (Ford. Terényi István.) Gondolat, Budapest, 1969.
 HINNELS, John R.: *Perzsa mitológia*. (Ford. Péri Benedek. A mítoszok világa.) Corvina, Budapest, 1992.
 KELEMEN Hajna (összeáll.): *Mitológia. Szöveggyűjtemény*. Holnap, Budapest, 1992. (További kiadások: 1993, 1996, 2000.)
 KERÉNYI Károly: *Görög mitológia*. I. *Történetek az istenekről és az emberiségről*. II. *Hérosztörténetek*. (Ford. Kerényi Grácia.) Gondolat, Budapest, 1977. [Ezen kiadás 2010-es digitalizált változata: <http://www.altisk-szeleste.sulinet.hu/20160215KerényiKarolyGorogmitologia.pdf>]

8.2. Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A szemináriumi témakörök és olvasmányok ismertetése, a gyakorlati tennivalók/feladatok megbeszélése.	interpretatív megközelítés	az alapszövegek elolvasása és a kijelölt filmrészletek megtekintése kötelező
2. A mitológikus szemlélet jellegzetességei a Gilgames alapján - a világmodell - teremtésmítoszok, a tér antropomorfizmusa, bináris oppozíciók a térszemléletben - a mítikus idő (az idő dichotómiája, ciklikus jellege) - lélekhit - antropomorfizmus - modell értékű kezdet - oksági viszonyok a mítoszban - dualisztikus látásmód - konkrét szemlélet - szimbolizmus - diffúz jelleg - valóság és valóság feletti kapcsolata - szinkretizmus Alapszöveg: GILGAMES. <i>Agyagtáblák üzenete. Ékirásos akkád versek</i>. (Harmadik kiadás. Vál., jegyz. Komoróczy Géza. Ford. Rákos Sándor.) Európa, Budapest, 1974, 88–166. Opcionális: GILGAMES. Színes, magyar tévéjáték (51 perc), 1975.	kiselőadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés és megbeszélés	segédeszköz: vetített anyag
3. A „Végtelen Szeretet” mítoszáról a válság mitológiájáig egynemély nevezetes cet nyomában (a Csukcs-félszigeten és a Feröer-szigeteken) Alapszöveg: RITHEU, Jurij: <i>Amikor a bálnak elmennek. Mai legenda</i>. (Ford. Nikodémusz Eli.) Európa, Budapest, 1978. http://mek.oszk.hu/00400/00447/00447.pdf Opcionális: GrindaDrap (közvetítés: 2010. júl. 27.) https://www.youtube.com/watch?v=yXZPmdULIKs 5'), ill. Faroe Island (közvetítés: 2017. jún. 26.) https://www.youtube.com/watch?v=I33_n7LMKqk 2'01" vagy The Grind: Whaling in the Faroe Islands (közvetítés: 2015. márc. 21.) https://www.youtube.com/watch?v=HYOTkwFhe-w 2'25"		
4. (H)őstörténetek klasszikus toposzainak kortárs megjelenítése - A Gyűrűk Ura (regény & film): források, hagyományok, kritika - A Gyűrűk Ura: szöveg és komplex „kulturális jelenség” - három „nem”: nem trilógia, nem regény, nem tündermese - kronológia - nevek és nyelvek, fajok és kultúrák - mikroelemzés: Szméagol/Gollam alakja és életútja Alapszöveg: TOLKIEN, J. R. R.: <i>A Gyűrűk Ura I–III</i>. (Ford. Göncz Árpád, Réz Ádám, Tandori Dezső) Európa, Budapest, 2001. http://free-e-book.webnode.hu/news/j-r-r-tolkien-a-gyuruk-ura-i-iii/ Film(trilógia): A Gyűrűk Ura. (A Gyűrű Szövetsége / The Fellowship of the Ring, 2001, 171'; A két torony / The Two Towers, 2002, 172' és A király visszatér / The Return of the King, 2003, 184'). Rendező: Peter Jackson. A film forgatókönyvét Peter Jackson, Fran Walsh, Philippa Boyens és Barrie M. Osborne írta. A filmzenét Howard Shore szerezte. Gyártó: New Line Cinema.		
5. Mágikus „campus story” korhatárok nélkül Harry Potter és a Halál ereklyéi (regény & film): a Rowling-univerzum más világa(i)		

és másvilága(i) • a mágia tudománya és a varázserő megjelenési formái • a varázslók társadalma • a mágia oktatói és az oktatott tárgyak • a kígyónyelv (párszaszó) ismerete • archetipikus alakok: hős(ök) és ellenhős(ök) az álmitosz(ok)ban • mikroelemzés: tárgyak & vágycsémák kötelekei (a bodzapálca/Halálvevő/Pálcák Ura/Végzet Pálcája, a Feltámadás Köve és a láthatatlanná tévő Köpeny) vagy a hét horcrux (lélekváltozatok) Alapszöveg: ROWLING, J. K.: <i>Harry Potter és a Halál ereklyéi</i>. (Ford. Tóth Tamás Boldizsár.) Animus Kft., Budapest, 2007. Film: <i>Harry Potter és a Halál ereklyéi</i>, I-II. rész. (Harry Potter and the Deathly Hallows, Part I. 2010, 146'; Part II. 2011, 130'.) Rendező: Davis Yates. A film forgatókönyvét Steve Kloves írta. A filmzenét Alexandre Desplat szerezte. Gyártó: Warner Bros. Pictures. https://videa.hu/video/film-animacio/harry-potter-es-a-halal-1-ereklyei-resz-SvOoXWQ5q7w8UQOq ill. https://videa.hu/video/film-animacio/harry-potter-es-a-halal-2-ereklyei-resz-vHGPQ0Q1a96kb9E3		
6. Médiumok és üzenetek, nimbusz és nimbuszrombolás¹ (a 300 spártai katona emlékeztető helytállása) • helyek, események, szövegek (a görög-perzsa konfliktus: a thermopülai csata) • a történeti epikus hagyomány rendkívüli hősei: a spártai harcosok (<i>Héraklész utódai</i>) • mikroelemzés: a delphoi Püthia és az akarnani Megisztiasz jóslata, ill. az eforok (gr. <i>ephoroi</i> 'felügyelő') és az orákulum vagy a heroikus narráció-változatai és reprezentációi (epigramma /sírvers/, történeti feljegyzés, film, képregény stb.) Alapszöveg: A thermopülai csata. In <i>Szemelvények Herodotosz történeti művéből</i>. (Görögből fordította és magyarázta: Geréb József. Negyedik kiadás.) Franklin-Társulat, Budapest, 1911, 117–126. http://mek.oszk.hu/09900/09909/09909.pdf vagy HÉRODOTOSZ: <i>A görög-perzsa háború</i>. (Ford. Muraközy Gyula. Sapiientia Humana sorozat.) Osiris, Budapest, 2000. (Lásd: a 204–231. sz. szövegrészletet.) Képregény: MILLER, Frank: <i>300</i>. (Ford. Bayer Antal.) Képes Kiadó, 2007. [Eredeti kiadás: <i>300</i>. Written and illustrated by Frank Miller with painted colors by Lynn Varley. (1–5 Series.) Dark Horse Comics, 1998.] Film: <i>300</i> (2007, 151'). Rendező: Zack Snyder. A film forgatókönyvét Zack Snyder, Kurt Johnstad és Michael B. Gordon írta. A filmzenét Tyler Bates szerezte. Gyártó: Warner Bros. Pictures. https://videa.hu/video/film-animacio/300-2006-avi-film-mp4-7KRX2yo8hRjTAMq5		
7. Médiumok és üzenetek, nimbusz és nimbuszrombolás² (perspektívaváltás az égi és a földi pályák forgásában) • de- és remitológizálás (képesség, képtelenség és káosz) • teremtéstörténet(ek): az elmúlás ← fordított teremtés(?) • apostol = tanítvány(?) • utak és útvesztők • nevek, szerepek és helyzetek (az abszurd, a bizarr és a groteszk) • hang-, kép- és helyzettársítások (a művészet mítosza: zeneiség és képiség) • mikroelemzés: • példázat és anti-példázat (erények és bűnök): az írrok (Victor, a hajléktalan) és a hat apostol (Aurélius, Jean-Claude, Marc, François, Martin, Willy) attribútumai, illetve cselekedetei vagy a hét napjai (profán mitológia) Alapszöveg: BIBLIA. <i>SZENT BIBLIA azaz Istennek Ó és Új testamentumában foglaltatott egész szent írás</i>. (Magyar nyelvre fordította KÁROLI Gáspár.) Magyar Biblia-Tanács, Budapest, 1991. [Első magyar nyelvű kiadása: <i>Szent Biblia az az Istennek Ó és Új Testamentumának próféta és apostolok által megíratott szent könyvei</i>. Magyar nyelvre fordítottat egészen és wyonnan, az Istennek Magyar országban való Anya szent Egyházának épülésére 1–2. Ford. Cárli Gáspár. Vizsoly, 1590.] vagy http://szentiras.hu/ vagy http://biblia.hit.hu/ vagy http://www.biblia.hu/ Film: <i>A legújabb testamentum</i> (<i>Le tout nouveau testament</i>, 2015, 114'). Rendező: Jaco van Dormael. A film forgatókönyvét Jaco van Dormael és Thomas Gunzig írta. A filmzenét An Pierlé szerezte. Gyártó: Caviar Films, Climax Films, Juliette Films. https://videa.hu/video/film-animacio/legujabb-testamentum-2015-magyar-fantasy-vigjatek-qlbfblCU6orCH08c		
Áttekintésre ajánlott könyvészet BAUDRILLARD, Jean: A szimulákrum elsőbbsége. (Ford. Gángó Gábor.) In Kis Attila Attila – Kovács Sándor S.K. – Odorics Ferenc (szerk.): <i>Testes könyv I.</i> (Dekon-könyvek, 8.) Ictus és Jate Irodalomelméleti Csoport, Szeged, 1996, 161–193. BIRÓ Yvette: <i>Profán mitológia. A film és a mágikus gondolkodás</i>. Osiris, Budapest, 1990. vagy <i>A rendtelenség rendje. Film/kép/esemény</i>. (Válogatott tanulmányok.) Filum, Budapest, 1997. vagy <i>A hetedik művészet. A film formanyelve, a film drámaisága</i>. (Osiris könyvtár.) Osiris, Budapest, 1998. vagy <i>Nem tiltott határátlépések. Képzalandozások kora</i>. (Osiris könyvtár.) Osiris, Budapest, 2003. CARTER, Lin: <i>Tolkien és A Gyűrűk Ura világa</i>. Szukits, Szeged, 2004. vagy KORPÚA, Jyrki: <i>Constructive Mythopoeitics in J. R. R. Tolkien's Legendarium</i>. (Acta Univ. Oul. B, 129.) University of Oulu, Oulu, 2015. http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789526209289.pdf vagy McPARTLAND, Thomas J.: <i>The Lord of the Rings: Mythopoeisis, Heroism, and Providence</i>. Paper presented at the American Political Science Association annual conference, Seattle, September 1, 2011. https://sites01.lsu.edu/faculty/voegelin/wp-content/uploads/sites/80/2015/09/Tom-McPartland.pdf ELIADE, Mircea: <i>Vallástörténeti értekezés</i>. (Ford. Sujtő László.) Helikon, Budapest, 2014. HALBWACHS, Maurice: A Szentföld legendás topográfiája. <i>Magyar Lettre Internationale</i> 37. 2000 (nyár). 45–48. [Eredeti kiadás: <i>La topographie légendaire des Évangiles en Terre Sainte. Étude de mémoire collective</i>. PUF, Paris, 1941. Ford. Lóránt Zsuzsa.] HEGEDŰS Norbert: A kultúra elfeledett regiszterei. A mitológiák továbbélése a dark fantasyben. <i>Alföld</i> 65(9). 2014. 65–71. STAFFORD, Emma: The Curse of 300? Popular Culture and Teaching the Spartans. <i>The Journal of Classics Teaching</i> 17(33). 2016. 8–13. SZÉKELY Biborka: A hippogriff, az orrontó farkász és a többiek. Elmélkedés a Rowling-univerzum mitikus lényeiről. <i>Korunk</i> 28(7). 2017. 44–47. http://epa.oszk.hu/00400/00458/00632/pdf/EPA00458_korunk_2017_7_044-047.pdf SZÉKELY János: <i>A mítosz értelme</i>. Esszék. Kriterion, Bukarest, 1985. http://adatbank.transindex.ro/iro/htmlk/pdf874.pdf		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy tartalmilag összhangban van mind az érvényben lévő hazai tanrend tanegységeivel, mind a magyar és nemzetközi felsőoktatási intézményekben oktatott (azonos vagy hasonló) tanegységekkel.
- A tantárgy tartalma a nemzetközi és a magyar néprajzi szakirodalom klasszikus és kortárs kiadványaira (kézikönyvekre, forráskiadványokra és periodikákra) egyaránt alapoz.
- A tanegység felelős oktatója a tudományterület szakembereként tartódik számon (l. tudományos cím, publikációs lista, hazai és nemzetközi konferenciaszereplés, kutatási projektek).

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Előre megállapított pontszámok.	Írásbeli vizsga az előadások és a szemináriumok témaköreiből és a hozzájuk rendelődő szakirodalmi tételekből • osztályozás és szóbeli értékelés	2/3
10.5 Szeminárium	• aktív jelenlét • munkavégzés, magatartás • önállóság • együttműködés • hatékonyság	Folyamatos megfigyelés és részleges ellenőrzés. • egy kiselőadás (ko)referensként	1/3

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei

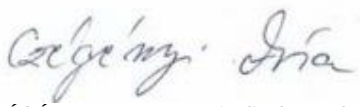
- az alapfogalmak (szakterminológia) elsajátítása (ismerete, adekvát használata)
- a mítosztérmező modellek ismerete és alkalmazása
- a szakirodalomban való tájékozottság

Szervezési részletek, kivételes helyzetek kezelése

A vizsgára való jelentkezés előfeltétele: az előadások és a szemináriumok látogatása, valamint a szemináriumi korreferencia teljesítése.

A háromnál többször, igazolatlanul hiányzó hallgatónak (mintegy pótlásként) külön kijelölt feladatokat kell teljesíteniük.

A csalás a vizsgáról való azonnali kizárást, a naplóba pedig az 1 (egyes) érdemjegy bevezetését eredményezi.

Data completării Kitöltés dátuma	Semnătura titularului de curs Előadás felelősenek aláírása	Semnătura titularului de seminar Szeminárium felelősenek aláírása
2019.03.11.	 CZÉGÉNYI Dóra egyetemi adjunktus, Ph.D.	 CZÉGÉNYI Dóra egyetemi adjunktus, Ph.D.

Data avizării în departament Intézeti jóváhagyás dátuma	Semnătura Directorului de Departament Intézetigazgató aláírása
2019.03.14.	 SZABÓ Á. Tőhötöm egyetemi adjunktus, Ph.D.

Data avizării la Decanat Dékáni jóváhagyás dátuma	Semnătura Prodecanului responsabil Felelős dékánhelyettes aláírása	Ștampila facultății Egyetem pecsétje